

Plenaire vergadering van de Hoge Raad voor de Statistiek
Donderdag 13 juni 2019 (10u – 12u30)

Notulen P.V. 2019/nr.2

Leden van de Hoge Raad voor de Statistiek :

De heer P. Deboosere – *Voorzitter*
Mevrouw F. Kirakoya – *Vice-voorzitster*

De heer M. Callens, mevrouw A. Carton, de heer E. Cornelis, de heer D. De Baets, mevrouw L. De Guissme (voor de heer O. Plasman), mevrouw G. Desimone, mevrouw M. De Spiegeleire (voor mevrouw V. Burnel), de heer P. Dmitrevsky, de heer B. Hertveldt, de heer G. Loosveldt, mevrouw R. Thys, de heer R. Van Bulck, mevrouw F. Vanderkelen, mevrouw E. Vandervieren, de heer R. Van Rossem, de heer F. Vesentini, de heer O. Goddeeris (voor de heer N. Waeyaert)

Uitgenodigd :

Mevrouw S. Van Regenmortel – Statbel → Voor punt 6 op de agenda

Verontschuldigd :

De heer R. Acx, de heer M. Boghaert, de heer E. Eysackers, de heer K. Grosse-Erdmann, de heer J. Krott, de heer B. Lejeune, de heer J. Leroy, mevrouw V. Maghe, mevrouw K. Neels, de heer R. Rollier, mevrouw A. Sierens, de heer P. Teirlinck, mevrouw I. Thomas, de heer C. Van Laere, mevrouw K. Van Overmeire

Afwezig :

De heer A. Delbarre, mevrouw C. Faes, de heer F. Huyghe, de heer F. Jadoul, de heer J.-P. Liebaert, mevrouw J. Screurs, de heer R. Van Dam, de heer V. Vandenberghe, de heer P. Van der Hallen, de heer S. Van de Venster, de heer P. Van Ongevalle

Secretariaat :

De heer Ph. Mauroy – *Secretaris*
De heer C. Cornelis – *Adjunct-secretaris*

Nr.	Punten op de agenda
I	<p><i>Goedkeuring van de agenda voor de plenaire vergadering van donderdag 13 juni 2019</i></p> <p>➤ Beslissing</p> <p>De agenda voor de vergadering wordt unaniem goedgekeurd.</p> <p>Op vraag van een lid van de Raad wordt er een punt toegevoegd aan de agenda over de toegang tot de gegevens van het Rijksregister voor de onderzoekers in het kader van de organisatie van enquêtes met statistische doeleinden of voor wetenschappelijk onderzoek.</p>

Opmerking : Het Secretariaat heeft per e-mail van 13 juni 2019 de powerpointpresentaties van de plenaire vergadering doorgestuurd naar alle leden van de Hoge Raad voor de Statistiek.

Goedkeuring van de notulen P.V. 2019/Nr. 1 van de plenaire vergadering van 29 maart 2019

II

➤ Beslissing

De notulen P.V. 2019/nr.1 van de plenaire vergadering van 29 maart 2019 worden unaniem goedgekeurd.

Geïntegreerd statistisch programma 2018 van het IIS – Voorstelling van de stand van zaken

➤ Toelichting

Het samenwerkingsakkoord van 15 juli 2014 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de nadere regels voor de werking van het Interfederaal Instituut voor de statistiek, van de raad van bestuur en de wetenschappelijke comités van het Instituut voor de nationale rekeningen, verduidelijkt dat het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (hierna het IIS genoemd) jaarlijks een geïntegreerd statistisch programma opstelt.

Dit programma bevat afspraken over gemeenschappelijk op te stellen openbare statistieken of acties die de kwaliteit van de statistieken moeten bevorderen en de globale antwoordlast moeten verlagen.

De verschillende voorbereidende werkzaamheden voor de uitwerking van het geïntegreerd statistisch programma 2018 werden gerealiseerd binnen een specifieke werkgroep die is opgericht door de raad van bestuur van het IIS en die belast wordt met het programma van statistisch werk.

Die werkgroep is samengesteld uit het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), het Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique (IWEPS), de Vlaamse Statistische Autoriteit (VSA), de Nationale Bank van België, het Federaal Planbureau en Statbel.

In mei 2017 valideerde de raad van bestuur van het IIS de verschillende samenwerkingsverbanden die in het geïntegreerd statistisch programma 2018 van het IIS dienen te worden opgenomen. Overeenkomstig het huishoudelijk reglement wordt de samenwerking tussen de partners van het IIS geregeld door *Service Level Agreements* (SLA). De SLA's inzake de samenwerkingsverbanden die opgenomen werden in het geïntegreerd statistisch programma 2018 werden goedgekeurd door de raad van bestuur van het IIS op 12 september 2017.

III

Het betreft de volgende SLA's:

- ✓ 'Verbetering van de kwaliteit van de btw-statistieken': De doelstelling is hier de kwaliteit van de btw-statistieken verder te verbeteren. Het gaat hier voornamelijk over het opsporen van bestaande problemen en over door te voeren rechtzettingen.
- ✓ 'Statistiek over de overleving en migraties van btw-plichtigen': De doelstelling is hier statistieken over de overleving en migraties van btw-plichtige ondernemingen op te stellen.
- ✓ 'Statistiek over het wagenpark per statistische sector': De doelstelling van de SLA is de productie van de statistiek over het wagenpark per statistische sector.
- ✓ 'Gegevens en statistieken uit de databank van de huurcontracten': Deze SLA heeft enerzijds als doel om de gegevens van de databank inzake de huurcontracten van de Algemene Administratie Patrimoniumdocumentatie (AAPD – FOD Financiën) te gebruiken voor de uitwerking van statistieken en anderzijds om de kwaliteit van deze gegevens te bestuderen om verbeteringen voor te stellen voor de registratie in de databank.
- ✓ 'Vraag naar jaarstatistieken over reizigers- en goederenvervoer per spoor': Gemeenschappelijke aanvraag van statistieken over het spoorwegvervoer.
- ✓ 'Statistiek van de verkopen van onroerende goederen, op basis van de verkoopsakten': De bedoeling is mogelijke gedetailleerdere onderverdelingen en bijkomende soorten onroerende goederen en eventueel de implementatie ervan te onderzoeken.
- ✓ 'Toerismestatistieken': De doelstelling van de SLA is de bepaling van een nieuwe taakverdeling voor de toerismestatistieken.
- ✓ 'Toevoeging van elementen aan de statistiek over het gebruik van ICT en internet bij huishoudens en individuen': De bedoeling is hier vragen aan de enquête over het gebruik van ICT en internet bij huishoudens en individuen toe te voegen.

De werkgroep van het IIS die belast is met het programma van statistisch werk heeft vervolgens de opvolging verzekerd van de stand van zaken van de verschillende ad hoc-werkgroepen die opgericht zijn voor de verwezenlijking van het geïntegreerd statistisch programma 2018 en conform zijn met het bovengenoemde Samenwerkingsakkoord, informeerde een vertegenwoordiger hiervan vandaag de Hoge Raad voor de Statistiek wat betreft de uitvoering van dit programma (voor een overzicht van de verkregen resultaten, zie slides 8 tot 25 van de presentatie die getoond werd tijdens de plenaire zitting en via e-mail doorgestuurd werd door het Secretariaat).

➤ **Bespreking**

De leden van de Hoge Raad voor de Statistiek maken opmerkingen en verzoeken om aanvullende informatie over met name de SLA met betrekking tot de statistieken van het wagenpark per statistische sector, de identificatie van de gebruikers van voertuigen, die belangrijker is dan de identificatie van de eigenaars (dit punt zal het onderwerp zijn van aanvullende werkzaamheden in het kader van het geïntegreerd statistisch programma 2020 van het IIS), evenals nieuwe indicatoren die in het kader van deze statistieken kunnen worden ontwikkeld; of, met betrekking tot de nieuwe taakverdeling die is opgenomen in de SLA over de toerismestatistieken, vanaf de resultaten voor 2019, over het feit dat het noodzakelijk zal zijn om ervoor te zorgen dat er links worden gegeven op de websites van alle statistische autoriteiten die deze cijfers produceren, zodat de gebruiker gemakkelijk alle resultaten kan terugvinden, op alle niveaus van geografische uitsplitsing.

Presentatie van de structuur, de werking en de nieuwe uitdagingen van Statbel, het Belgische statistiekbureau

➤ **Toelichting**

De heer Dominique De Baets (Adviseur-generaal bij Statbel) stelt in de plenaire zitting de structuur, de werkwijze en de nieuwe uitdagingen voor waarmee Statbel, het Belgische statistiekbureau, (zie slides 28 tot 43 van de presentatie die het Secretariaat doorgemailed heeft) geconfronteerd wordt.

➤ **Bespreking**

De leden van de Hoge Raad voor de Statistiek geven opmerkingen en stellen vragen voor bijkomende informatie betreffende onder andere: de rol die gespeeld wordt door Statbel, in het kader van het doorsturen van cijfers aan internationale instanties door andere Belgische producenten van openbare statistieken; het feit dat Statbel rekening houdt met zijn gebruikers en de informatieve stappen die naar hen toe ondernomen werden (onder andere via werkgroepen van de Hoge Raad voor de Statistiek), in het kader van hervormingsprojecten van bepaalde belangrijke statistieken; de gebruikte procedures door Statbel om bepaalde behoeften van gebruikers te capteren; de mogelijkheid om socio-economische tendensen te onderzoeken (deeleconomie, circulaire economie, ...) en de timing van de beschikbaarheid van nieuwe indicatoren die in dat kader worden geproduceerd; de middelen inzake personeel waarover Statbel beschikt om al zijn opdrachten uit te voeren en het profiel van zijn personeelsleden; ten slotte wordt er ook benadrukt dat de Hoge Raad voor de Statistiek zou moeten nadenken over zijn positionering op termijn in het nieuwe interfederale Belgische statistische landschap, zoals het in het Samenwerkingsakkoord van juli 2014 en bij de oprichting van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek werd uitgetekend.

➤ **Beslissingen**

Er werd overeengekomen dat de Hoge Raad voor de Statistiek zal nadenken over de opdrachten en de positie van dit federale adviesorgaan in het nieuwe interfederale Belgische statistische landschap. Om een eerste *brainstorming* over dit onderwerp te organiseren tijdens de volgende plenaire vergadering, zal het Secretariaat een basisbespreking organiseren over de huidige theoretische en juridische stand van zaken (opdrachten, samenstelling, ...) van dit type adviesorgaan inzake statistieken, zowel op Belgisch als op Europees vlak.

In het kader van de discussie over andere producenten van openbare statistieken in België (met name de ONA's in de zin van de Europese regelgeving), zou kunnen worden voorgesteld om eerst te onderzoeken wat de ONA's naar de Europese Commissie (Eurostat) sturen, om mogelijke problemen in verband met de kwaliteit van de doorgestuurde gegevens te ontdekken.

Er moet nog geëvalueerd worden hoe de Hoge Raad voor de Statistiek concreet stappen kan ondernemen in het kader van de monitoring van de kwaliteit van de productie van de openbare statistieken die voortvloeien uit de opdrachten van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek.

IV

V	<p><i>Afbouw van enquêtedruk – Overzicht van de resultaten van Statbel</i></p> <p>➤ Toelichting</p> <p>In aansluiting op de plenaire vergadering van 26 juni 2017, waar werd overeengekomen dat Statbel een volledig overzicht zou geven van de resultaten die het de afgelopen jaren heeft bereikt op het vlak van de vermindering van de administratieve lasten voor de respondenten van de statistische enquêtes, gaf de heer Olivier Goddeeris (Adviseur-generaal bij Statbel, belast met de enquêtes van ondernemingen in het bijzonder) dit beknopte overzicht (zie slide 49 van de presentatie die het Secretariaat per e-mail heeft gestuurd). Het bevat ook aanvullende informatie over de door Statbel gebruikte vereenvoudigingstechnieken en over de berekeningsmethode van de bespaarde kosten.</p> <p>➤ Bespreking</p> <p>De leden van de Hoge Raad voor de Statistiek maken opmerkingen en verzoeken om aanvullende informatie, met name over de werkelijke impact van bepaalde vereenvoudigingstechnieken (bv. de vermindering van de frequentie van de enquête in combinatie met een complexere vragenlijst zal niet altijd de beste resultaten opleveren voor de respondenten), over het feit dat de administratieve vereenvoudiging geen doel op zich is, maar het resultaat moet zijn van een goed afgewogen evaluatie van de functie en het nut van de specifieke statistiek en van de beschikbare alternatieven en over de noodzaak om enquêtes te blijven voeren, die essentieel zijn voor de productie van betrouwbare statistieken.</p>
VI	<p><i>Feedback over de organisatie van de eerste ‘Europese Statistiekolympiade’ in België</i></p> <p>➤ Toelichting</p> <p>Mevrouw Sofie Van Regenmortel (Statisticus bij Statbel en lid van het projectteam dat belast is met de organisatie van de ‘Europese Statistiekolympiade’) stelt de gevolgde methodologie voor om de eerste ‘Europese Statistiekolympiade’ in België te organiseren (tijdens het schooljaar 2018–2019). Het geeft ook een overzicht van de behaalde resultaten in de verschillende fasen van de wedstrijd en stelt de video van het winnende team op Europees niveau voor, dat toevallig een Belgisch team is (in de categorie 14 tot 16 jaar oud). Vermeld wordt dat voor het schooljaar 2019–2020 een tweede editie van deze Statistiekolympiade zal worden georganiseerd (partnerschap tussen Statbel, VSA en IWEPS, met financiële tussenkomst van een subsidie van de Europese Commissie – Eurostat).</p> <p>➤ Bespreking</p> <p>De leden van de Hoge Raad voor de Statistiek zijn verheugd over het werk van het projectteam dat de eerste ‘Europese Statistiekolympiade’ in België organiseerde en over de kwaliteit van de behaalde resultaten.</p>
VII	<p><i>Varia : Toegang tot gegevens van het Rijksregister, voor onderzoekers, in het kader van de organisatie van enquêtes voor statistische of wetenschappelijke doeleinden</i></p> <p>➤ Toelichting</p> <p>Sinds de inwerkingtreding van de Europese verordening inzake gegevensbescherming (beter bekend onder de afkorting GDPR) evalueert de FOD Binnenlandse Zaken bij het gebruik van steekproeven uit het Rijksregister alle verzoeken om gegevens die zij zelf ontvangt.</p> <p>Uit de eerste contacten die sommige Vlaamse universiteiten in het kader van hun onderzoek in opdracht van de Vlaamse overheid hebben gelegd, blijkt dat de Vlaamse overheid er enkel mee instemt om de adressen te verstrekken van huishoudens die uitdrukkelijk vooraf hun toestemming hebben gegeven (actieve toestemming) om deel te nemen aan een enquête. Om dit te doen baseert men zich op de ad-hocartikelen van de wet van 30 juli 2018 inzake de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens. Dit standpunt is vergelijkbaar met wat er in de periode 2003–2006 is gebeurd, wat nadelig is gebleken voor de goede uitvoering van het wetenschappelijk onderzoek, met name voor de uitvoering van steekproefenquêtes door universiteiten.</p> <p>Om constructieve oplossingen te bieden voor dit potentiële probleem, hebben de statistische autoriteiten van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (Statbel, VSA, IWEPS en BISA) gelijktijdig gewerkt aan twee acties: enerzijds het opstellen van een juridisch argument dat, na overleg met de deskundigen van de FOD Binnenlandse Zaken, hen ervan zou overtuigen hun positionering te wijzigen, en anderzijds het bieden van</p>

bijkomende garanties aan de FOD Binnenlandse Zaken, door in een 'Gedragscode' technische en organisatorische maatregelen op te nemen in geval van wetenschappelijk of statistisch onderzoek. Overeengekomen werd dat tijdens een volgende plenaire vergadering aan de Hoge Raad voor de Statistiek verslag zal worden uitgebracht over de voortgang van deze stappen.

Mededelingen van het Secretariaat van de Hoge Raad voor de Statistiek

- Datum van de volgende vergadering

VIII De volgende plenaire vergadering van de Hoge Raad voor de Statistiek zal plaatsvinden op donderdag 14 november 2019 om 10u00. De agenda ervan zal zo spoedig mogelijk door het Secretariaat worden doorgemailed.

Volgende plenaire vergadering : Donderdag 14 november 2019 om 10u. in zaal 1A40 van de FOD Economie (North Gate III – Koning Albert II-laan 16, 1000 Brussel)

[ondertekend]
De Voorzitter,
Patrick DEBOOSERE

De Secretaris,
Philippe MAUROY